

POSTANOWIENIE

18 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Renata Żywicka

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 18 września 2024 r. w Warszawie wniosku M. M.

o zbadanie spełnienia przez SSN Agnieszkę Górę-Błaszczukowską wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie II CSKP 1928/22

z powództwa M. M.

przeciwko I. S. i E. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej w W.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej

odrzuca wniosek.

W dniu 9 lipca 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek powoda w sprawie o sygnaturze akt II CSKP 1928/22 z powództwa M. M. przeciwko I. S. i E. Sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w W. o uzgodnienie treści księgi wieczystej, o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez Sędziego Sądu Najwyższego Agnieszkę Górę-Błaszczukowską na podstawie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 1093 ze zm., dalej jako: „ustawa o Sądzie Najwyższym”) i stwierdzenia braku spełniania wymogów niezawisłości i bezstronności przez Sędziego Sądu

Najwyższego Agnieszkę Góra-Błaszczkowską skutkującego wyłączeniem tego Sędziego od rozpoznania przedmiotowej sprawy.

Okolicznościami uzasadniającymi Góry-Błaszczkowskiej uchwałą KRS z dnia 6 grudnia 2023 r., nr [...] na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), która to procedura prowadziła do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności. W ocenie wnioskodawcy w ustrojowej procedurze powołania doszło do rażącego naruszenia prawa, albowiem sędzia została powołana na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa wyłonionej po uprzednim skróceniu w sposób niezgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej kadencji legalnie działającej Krajowej Rady Sądownictwa, co z kolei powoduje, że udział sędziego w składzie Sądu Najwyższego prowadzi do sprzeczności składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c.;

Oprócz przesłanki rzekomej wadliwości powołania na stanowisko Sędziego Sądu Najwyższego, powód wskazał, że w jego ocenie „okoliczności postępowania sędziego po powołaniu” polegają na braku negatywnej oceny (biernej akceptacji przez wyżej wymienionego Sędziego) prawidłowości procedury powołania. mimo odmiennej oceny judykatury i poglądów doktryny, co narusza w ocenie powoda art. 6 ust.1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w związku z art. 91 ust.2 Konstytucji RP oraz art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE i art. 47 Karty Praw Podstawowych Europejskiej w związku z art. 45 ust.1 Konstytucji RP.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek powoda złożony w trybie art. 29 ustawy o Sądzie Najwyższym nie spełnia określonych w ustawie warunków jego dopuszczalności i z tych przyczyn podlega odrzuceniu.

Zgodnie z art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to

doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (tzw. test niezawisłości i bezstronności).

Na podstawie art. 29 § 9 i § 10 ustawy o Sądzie Najwyższym, wniosek o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności powinien czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki określone w art. 29 § 5 powołanej ustawy o Sądzie Najwyższym oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie. Wniosek niespełniający tych wymagań podlega odrzuceniu bez wezwania do usunięcia braków formalnych. Odrzuceniu podlega również wniosek złożony po upływie terminu albo z innych przyczyn niedopuszczalny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2023 r., III CB 23/22). W postanowieniu z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22, Sąd Najwyższy trafnie zauważył, że skoro w założeniu ustawodawcy ów wniosek ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez Sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, należy stwierdzić, iż nie wystarczy przytoczenie okoliczności towarzyszących powołaniu danego Sędziego Sądu Najwyższego (w tym ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej) i jego postępowania po powołaniu (w szczególności czynności jurysdykcyjnych, prejurysdykcyjnych, oświadczeń i wypowiedzi w sferze publicznej czy innej działalności publicznej), które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności, ale konieczne jest także wskazanie okoliczności świadczących o tym, że deficyt ten może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Oznacza to, że przedmiotem badania w trybie art. 29 § 5 ustawy jest dochowanie „wymogów” (standardu) niezawisłości i bezstronności w kontekście konkretnej sprawy w tym sensie, iż ewentualne deficyty niezawisłości i bezstronności mogą oddziaływać na wynik tej sprawy. Ścisły związek badania z konkretną sprawą potwierdza to, że powinno ono uwzględniać okoliczności dotyczące uprawnionego oraz charakteru sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22).

Sąd Najwyższy aprobuje stanowisko zawarte w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2023 r., w sprawie, I ZB 44/22, zgodnie z którym przez okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego na tle art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym należy rozumieć nie okoliczności o charakterze generalnym, odwołujące się do systemowych rozwiązań procesu powoływania sędziów (a zatem w istocie okoliczności dotyczące sposobu ich powołania), lecz indywidualne okoliczności powołania, odnoszące się do konkretnego sędziego objętego wnioskiem o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności. Podobne stanowisko zajął Naczelny Sąd Administracyjny, który w uzasadnieniu postanowienia z 14 lutego 2023 r., I FSK 2040/22 wskazał, że przy ocenie zachowania standardu niezawisłości i bezstronności nie można oprzeć się jedynie na okolicznościach towarzyszących powołaniu sędziego. Tym samym podważenie niezawisłości lub bezstronności sędziego nie może opierać się jedynie na stwierdzeniu, że sędzia został powołany na wniosek KRS ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Konieczne jest powołanie innych okoliczności konkretyzujących, jakie okoliczności towarzyszące powołaniu konkretnego sędziego oraz występujące po jego powołaniu i mające ścisły związek z jego osobą oraz osobą wnioskodawcy mogą wpływać na brak bezstronności i niezawisłości sędziego w danej sprawie.

Bez wątpienia niniejszy wniosek o zainicjowanie postępowania na podstawie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym nie czyni zadość powyższym wymaganiom z uwagi na jego ogólnikowy charakter.

Szczegółowa analiza wniosku o zbadanie standardów bezstronności i niezawisłości przez Sędziego Sądu Najwyższego Agnieszkę Góra-Błaszczkowską uzasadnia twierdzenie, że w odniesieniu do wskazanego w art. 29 § 5 w związku z § 9 ustawy o Sądzie Najwyższym wymogu powołania okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego, opiera się on w istocie nie na indywidualnych okolicznościach powołania Sędziego Agnieszki Góra-Błaszczkowskiej na urząd Sędziego Sądu Najwyższego (żadna tego rodzaju zindywidualizowana okoliczność nie została przez wnioskodawcę powołana), lecz koncentruje się na występującym zdaniem powoda, systemowej nieprawidłowości powoływania sędziów, której

powód upatruje w ukształtowaniu Krajowej Rady Sądownictwa na podstawie powołanej wyżej ustawy nowelizującej z 8 dnia grudnia 2017 r. Tego rodzaju abstrakcyjnie sformułowane zarzuty nie mogą odnieść skutku w postępowaniu toczącym się na podstawie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym, gdyż celem tej instytucji nie jest umożliwienie kwestionowania przewidzianego przez ustawodawcę systemu powoływania sędziów (mającego swe źródło w Konstytucji RP), ale ocena indywidualnych okoliczności dotyczących powołania konkretnego sędziego oraz jego zachowania po powołaniu, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście konkretnej sprawy. Tymczasem we wniosku żadne indywidualne okoliczności mające odniesienie do przedmiotowej sprawy obwinionej nie zostały wskazane.

Niezależnie od powyższego powód nie wskazał też żadnych konkretnych okoliczności, które wystąpiły po powołaniu Sędziego Agnieszki Góry-Błaszczokowskiej do Sądu Najwyższego i które miałyby podważać zaufanie do jego bezstronności i niezawisłości w przedmiotowej sprawie. Nie stanowią takich okoliczności przywołane we wniosku stwierdzenia, że SSN Agnieszka Góra-Błaszczokowska nie wykonuje uchwały składu połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I - 4110-1/20, gdyż nie są to okoliczności związane ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości, które mogą oddziaływać na wynik tej konkretnej sprawy. Zarzut ten jest pozbawiony jakichkolwiek podstaw prawnych, zważywszy na fakt, że wyrokiem z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20 (OTK ZU 2020, z. A, poz. 61). Trybunał Konstytucyjny uznał niezgodność wymienionej uchwały z szeregiem przepisów Konstytucji, Traktatu o Unii Europejskiej oraz Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, co oznacza co najmniej tyle, że utraciła ona moc wiążącą inne składy Sądu Najwyższego. Ponadto, nawet nawiązując do kryteriów wskazanych w powołanej uchwale, należy podkreślić, że powód nie przywołał żadnych konkretnych okoliczności, które pozwalałyby na wyprowadzenie wniosku o występowaniu obiektywnie uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności i niezawisłości wskazanego we wniosku sędziego. Na uwagę zasługuje fakt, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniano już, że w świetle stanowiska prawnego wyrażonego w uchwale z 23 stycznia 2020 r. nie ma podstaw do przyjęcia, iż sam fakt powołania sędziego sądu powszechnego na wniosek aktualnie funkcjonującej Krajowej Rady Sądownictwa jest okolicznością, która

samodzielnie uzasadnia przyjęcie, że postępowanie prowadzone z udziałem takiego sędziego jest dotknięte nieważnością. Konieczne pozostaje przywołanie konkretnych okoliczności odnoszących się do sędziów biorących udział w orzekaniu w sprawie, które wskazują na nieprzestrzeganie przez nich obiektywnie wyznaczanego standardu sędziego bezstronnego i niezawisłego (zob. uchwałę SN z 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22, OSNP 2022, Nr 10, poz. 95, oraz postanowienia SN: z 29 marca 2022 r., I CSK 7016/22; z 20 października 2022 r., I CSK 4589/22; z 28 kwietnia 2021 r., IV CZ 5/21; z 18 listopada 2020 r., IV KK 290/20; z 9 czerwca 2020 r., I NWW 43/20).

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy uznał, że wniosek nie spełnia wymagań formalnych, określonych w art. 29 § 9 pkt 1 i 2 ustawy o Sądzie Najwyższym, dlatego też stosownie do art. 29 § 10 ustawy o Sądzie Najwyższym orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[ał]